

Ks. RASTISLAV ADAMKO

KATOLICKA UNIVERZITA RUŽOMBEROK

KATOLICKI UNIWERSYTET LUBELSKI JANA PAWŁA II

FORMY WSPÓŁCZESNEJ MUZYKI LITURGICZNEJ NA SŁOWACJI

Repertuar śpiewów liturgicznych funkcjonujących na Słowacji w mszalnej liturgii Kościoła Katolickiego jest organizmem złożonym i ciągle się kształtującym. Przedstawiając go wykorzystamy klasyczny podział na *Ordinarium* i *Proprium missae*.

1. *ORDINARIUM MISSAE*

Po Soborze Watykańskim II na Słowacji – podobnie jak w innych krajach europejskich – starano się jak najprędzej wprowadzić liturgię w języku narodowym. Chociaż liturgiści stosunkowo szybko przetłumaczyli potrzebne teksty formularzy mszalnych, w dziedzinie muzyki liturgicznej zabrakło tego typu starań lub jeśli one były, to tylko prowizoryczne. Przejawiło się to w chęci bezkrytycznego i wyłącznego wykorzystywania tradycyjnego przedsoborowego repertuaru pieśniowego, którym zastępowano wszystkie śpiewy liturgiczne. W praktyce to oznaczało, że tzw. pieśń mszalna (Przykł. 1.) ze zwrotkami na poszczególne części *Ordinarium* i *Proprium* brzmiała praktycznie podczas całej liturgii eucharystycznej. W ten sposób całe bogactwo nie tylko oryginalnych tekstów liturgicznych, ale również form muzycznych zostało zaprzepaszczone.

248.
Ó trojjediny Bože

285

A. Cziczka, a A. Tuks:

Rímsko-katolícky Církevný Spevník 1908, str. 89

Mikuláš Schneider-Trnavský
(* 1881)

Kyrie: 1. Ó troj - je - di - ný Bo - že, pred te - bou kla - či - me
Gloria: 2. Na ne - bi o - sla - vu - jú Ťa, Bo - že, an - je - li, čo
Krádo: 3. Ja ve - rim v Bo - ha Ot - ca i, Sy - na Bo - že - ho, nám

1. zbož-nou mo - dlit - bou Ťa, ó Pa - ne, pro - sí - me, by
 2. Fu - dom do - brej vô - le tvoj po - koj spie - va - li; my
 3. z Pan-ny zro - de - né - ho i Du - cha Svä - té - ho: tak

1. sme ti pri - ná - ťa - li Kri - sto - vu o - be - tu, nech
 2. sa ti tu kla - nia - me a do - bro - re - či - me, i
 3. v jed-nom več - nom Bo - hu tri ve - rim o - so - by, z nich

1. veľ - ké zá - slu - hy jej nás kte - be pri - ve - dú,
 2. chvá - lu pri - ná - ťa - me a vďa - ky ú - prim - né,
 3. kaž - dá na spa - se - nie mi moc - ne pô - so - bí.

Ofertórium: 4. Vůl' přijmi, velký Bože, tú svätú obeť,
 nech ti je ďakovaním za milosť presvätú;
 skrz tieto dary všetkým nám odpusť poklesky,
 by sme Ťa velebili, Otče náš nebeský.

Sanktus: 5. Vždy „Svätý, svätý, svätý!“ ti vrúčne spievame,
 bo takto blízko nikde Ťa vsвете nemáme;
 nech je vždy požehnaný ten, ktorý vtelený
 k nám prišiel v mene tvojom, ó Bože milý!

Príklad. 1. Pieň mszalná JKS, n. 248

Przez pewien czas Stolica Apostolska tolerowała tego typu rozwiązanie, jednak ustanowiła termin, do którego należało stworzyć odpowiednie śpiewy z zatwierdzonym tłumaczeniem tekstu liturgicznego *Ordinarium missae*. W 1980 roku Słowacka Komisja Liturgiczna poleciła to zadanie fachowcom z dziedzin kompozycji i teorii muzyki. Ci nawiązali współpracę z teologami, liturgistami, lingwistami i poetami. Chodziło o prace tajne, nie organizowane instytucjonalnie, ponieważ oficjalne prace wymagałyby pozwolenia władz komunistycznych, na co nie można było liczyć. Rękopis śpiewnika był gotowy już w 1984 roku, lecz jego publikowanie nie było dozwolone. Śpiewnik pt. *Liturgický spevník I* dotarł do muzyków kościelnych w 1987. Oficjalnej publikacji śpiewnik doczekał się dopiero w po przewrocie w 1990 roku za granicą – w Drukarni Watykańskiej.

Śpiewnik zawiera śpiewy *Ordinarium missae* w języku słowackim i łacińskim, dialogi i aklamacje celebransa i ludu, schematy melodyczne do kantylacji lekcji, Ewangelii, wezwań w modlitwie wiernych oraz wzorcowe melodie do psalmu responsoryjnego, które są tutaj tylko jako pewnego rodzaju dodatek. Wśród melodii do tekstów *Ordinarium missae* znajdują się dzieła znaczących kompozytorów słowackich, takich jak Eugen Suchoň (1908-1993), Jozef Kresánek (1913-1986), Juraj Hatrík (1941), jak również organistów, księży, sióstr zakonnych żyjących w kraju i za granicą. Była to praca anonimowa i bezinteresowna¹.

W języku słowackim znajdziemy tutaj pokaźną liczbę śpiewów: 25 melodii *Kyrie*, 16 *Gloria*, 3 *Credo*, 16 *Sanctus*, 6 *Pater noster* oraz 20 *Agnus Dei*. Niektóre z nich są przeznaczone na konkretny okres liturgiczny, co jest typowe dla słowackiej tradycji, która w tym punkcie nie jest do końca zgodna z tradycją liturgii rzymskiej, gdzie okresowo są kształtowane raczej śpiewy *Proprium missae*.

Z łacińskich śpiewów stałych części mszalnych się w LS I znalazły 4 melodie *Kyrie*, 3 *Pater noster*, po 2 melodie *Gloria*, *Sanctus* oraz *Agnus Dei*², jedna melodia *Credo* (III). Oprócz tego zamieszczone są tutaj również harmonizacje dialogów i aklamacji w języku łacińskim.

W poniższej tabeli (Tab. 1.) przedstawione zostało porównanie ilości śpiewów *Ordinarium missae* w polskim *Śpiewniku Liturgicznym* i w słowackim śpiewniku pt. *Liturgický spevník I*. Obydwa były opublikowane na początku lat 90-tych XX wieku.

Tab. 1. Porównanie ilości śpiewów *Ordinarium missae* w ŚL a LS

	Śpiewnik Liturgiczny 1991			Liturgický spevník I 1990		
	Język łac.	Język polski	Razem	Język łac.	Język słow.	Razem
Kyrie	4	5	9	4	25	29
Gloria	1	6	7	2	16	18
Credo	1	1	2	1	3	4 ³
Sanctus	2	6	8	2	16	18
Pater n.	1	2	3	3	6	9
Agnus	2	2	4	2	20	22

¹ Por. Slovenská liturgická komisia: *Zápisnica zo zasadania Hudobnej sekcie SLK zo dňa 20. 01. 1998*, Bratislava 1998.

² Chodzi o dwie kompletne msze gregoriańskie – *De angelis* i *Missa mundi* oraz wybrane części z mszy *Lux et origo*.

³ Do tego należy zaliczyć również dwie melodie do Apostolskiego wyznania wiary, które też można zastosować w liturgii na Słowacji.

Redaktor śpiewnika wykluczył z niego adaptacje melodii znanych pieśni religijnych do tekstów *Ordinarium missae*. Ta praktyka była powszechna w okresie posoborowym, kiedy to brakowało melodii dla nowych tekstów w języku narodowym. Liczni organiści, kapłani, zakonnicy i zakonnice adaptowali znane melodie pieśni religijnych do prozodycznych tekstów stałych części mszalnych. Te bardziej czy mniej udane kontrafaktury spełniły swoje historyczne zadanie w pierwszej fazie posoborowej odnowy liturgicznej, natomiast nie ma dla nich miejsca we współczesnej fazie rozwoju.

W śpiewniku nie znajdziemy także parafrazy liturgicznych tekstów *Ordinarium missae* w pieśniowej formie muzycznej, które są powszechnie wykorzystywane np. w krajach niemieckojęzycznych. Tego typu parafrazy na Słowacji mamy – w przedpoborowym JKS – jako poszczególne zwrotki w ramach pieśni mszalnych, natomiast większość z nich nie spełnia podstawowych kryteriów dotyczących treści tekstu oraz nie otrzymały one aprobaty ze strony władz kościelnych.

Od strony formalnej poszczególne śpiewy odpowiadają im powierzonej funkcji w liturgii. Znajdziemy tutaj formę litanii w większości śpiewów *Kyrie* i *Agnus Dei* (Przykł. 2., Przykł. 3., Przykł. 4., Przykł. 5.).

Zostava I - základná

644 *Kyrie A*

podľa: Gernus Gorkhöfer, 1700,
s. 137 - *Kyrie de Spiritu Sancto*

man. ped. man. ped. man. ped.

Przykł. 2. LS I, n. 644: *Kyrie* – dialog między kantorem i wspólnotą

662 *Kyrie A*podľa: *Náspodí pomiluj*
z liturgie prešovskej eparchie

Przykł. 3. LS I, n. 662: *Kyrie* – z udziałem chóru (wpływ melodyki liturgii wschodniej)656 *Agnus B*podľa: *Edinfa Vasilevna XVIII:*
Kyriele simplex, 1965, č. 7

Przykł. 4. LS I, n. 656: *Agnus* – adaptacja melodii gregoriańskiej703 *Agnus*

Przykł. 5. LS I, n. 703: *Agnus* – okres Wielkanocny – z inwencji własnej kompozytora

W niektórych śpiewach *Gloria* spotykamy dawną formę hymnu z prozodią psalmodyczną. (Przykł. 6.)

654 Glória

pořizil: Editio Vaticana III

Slá - - va Bohu na vý - sostiach a na zemi pokoj ľudom da - brej vô - le.

Chvá - li - me ťa, ve - le - bí - me ťa, klanjame sa ti, o - slav - u - jeme ťa, vzdávame ti vďa - ky,

lebo veľká je slá - va tvoja, Pa - ne Bože, Kráľ nebeský, Boh Otec všemohú - ci.

Pa - ne, Je - ži - šu Kriste, ty jedná - ro - de - ný Syn, Pán a Boh, Baránok Boží, Syn Ot - ca:

Ty sní - maš hriechy sveta, zmiľuj sa nad nami. Ty sní - maš hrie - chy sveta, prijmi našu ú - peni - vú prosbu.

Ty sedíš po pravici Ot - ca, zmi - ľuj sa nad nami. Veď len ty si Svä - tý, len ty si Pán,

len ty si Najvyšší, Je - žišu Kriste, s Du - chom Svätým v slá - ve Bo - ha Otca. A - - - men.

Przykł. 6. LS I, n. 654: *Gloria* – adaptacja melodii gregoriańskiej

Śpiewy w języku słowackim odznaczają się melodyką deklamacyjną. Juraj Le-xmann – redaktor śpiewnika – po długoletnich badaniach norm języka słowackiego stworzył model melodyki deklamacyjnej, która respektuje typową dla tego języka akcentację na pierwszej sylabie słowa oraz naprzemienne występowanie

krótkich i długich sylab w prozodycznych liturgicznych tekstach, takich jak stałe części mszalne. Wynikiem tego są śpiewy z rytmiką swobodną, która nawiązuje do watykańskiej edycji chorału gregoriańskiego Solesmeńczyków. Poszczególne struktury melodyczno-rytmiczne wywodzą się z budowy tekstu respektując jego formalny podział na zdania, frazy i odcinki. Z początku tak pojęte śpiewy spotkały się z krytyką i dezaprobatą ze strony organistów i duszpasterzy starszej generacji. Natomiast po kilku latach można konstatować, że śpiewy te lud przyjął i utożsamiał się z nimi, przyjął je za swoje. Problem rytmicznego zapisu melodii deklamacyjnego typu jest jeszcze dla niektórych muzyków otwarty i nie do końca rozstrzygnięty, natomiast należy stwierdzić, że w LS I podano pewną propozycję, która jest aktualna i pod wieloma względami optymalna.

Redaktor śpiewnika przyjął koncepcję partytury dla organisty ze stosunkowo łatwą, lecz oryginalną harmonią, która odznacza się wpływami muzyki współczesnej. Podkreślić należy starania redaktora o to, ażeby typ harmoniki odpowiadał charakterowi melodyki.

W śpiewniku znajdują się utwory znaczących twórców zagranicznych, którzy pracowali na zamówienie. Między nimi jest również wybitna postać muzyki liturgicznej na Morawach – Jozef Olejník, którego kompozycje oznaczają się oryginalną syntezą założeń śpiewów gregoriańskich i elementów muzyki ludowej (Przykł. 7.).

728 Glória

Slá - va Bohu na vý - sostiach a na zemi pokoj ľudom dobrej vô - le. ① Chvá - li-me ťa, ② ve-le-bíme ťa, ③ klaníme sa ti,

④ zosla-vu-jeme ťa, ⑤ vzdávame ti vdaky, lebo veľká je slá - va tvoja, ⑥ Pane Bože, Kráľ nebeský, Boh Otec všemohú - ci.

(V) Pane, Je-ži-šu Kris-te, ty jedno-ro-de-ný Syn, (Z) Pán a Boh, Bará-nok Bo-ží, Syn Ot-ca:

(V) Ty snímaš hriechy sveta, zmiluj sa nad na-mi. (Z) Ty snímaš hriechy sveta, prijmi našu úpen-lí-vú pros-bu.

(V) Ty sedíš po pravi-ci Ot-ca, zmi-luj sa nad na-mi. (Z) Ved' len ty si svä-tý, (V) len ty si Pán,

(Z) len ty si Najvyšší, Je-ži-šu Kris-te, (Z)(V) s Duchom Svä-tým v sláve Bo-ha Ot-ca. A-men.

Przykł. 7. LS I, n. 728: *Gloria* – z inwencji własnej kompozytora (Jozef Olejník)

Większość śpiewów *Gloria* posiada jednak formę przekomponowaną, która jest pod mocnym wpływem formy pieśniowej (Przykł. 8.).

702 Glória

Môže spievať celé zhromaždenie aj súvisle, bez striedania so zborom.

Nasťoso ma smplica e veloco.

Juraj Záhumenský

① Slá - va Bo - hu na vý - sos - tiach a na ze - mi po - koj tu - dom dobrej vô - le.

② Chválime Ťa, velebíme Ťa, klaníme sa Ti, oslavujeme Ťa, vzdávame Ti vďaky, lebo veľká je sláva tvoja,

① Pa - ne Bo - že, Kráľ ne - bes - ký, Boh O - tec všemo - hú - ci. ② Pane, Ježíšu Kriste, ty jednorodený Syn,

① Pán a Boh, Ba - rá - nok Bo - ži, Syn Ot - ca: ② Ty sni - maš hriechy sveta, ③ zmiluj sa nad na - mi.

② Ty sni - maš hriechy sveta, ① prijmi našu ú - pen - livú prosbu. ② Ty sediš po pra - vi - ci Ot - ca, ③ zmiluj sa nad na - mi.

② Ved' len ty si Svä - tý, len ty si Pán, ① len ty si Naj - vyš - ší, Je - ži - šu Kriste,

② s Duchom Svä - tým v slá - ve Bo - ha Ot - ca. ③ A - men.

Przykł. 8. LS I, n. 702: Gloria – okres Wielkanocny, zapis metryczny (Juraj Záhumenský),
możliwość śpiewu naprzemiennego.

Naprzemienny śpiew scholi i zgromadzenia wykorzystany został również w melodiach do *Credo* (Przykł. 9., Przykł. 10.). Na Słowacji w liturgii eucharystycznej można używać zarówno tekstu *Credo* Nicejsko-konstantynopolskiego jak też apostolskiego.

Vyznanie viery

611 Krédo I - pastierske

Mária M.

Verím v jedného Boha, Otca všemohúceho, Stvoriteľa neba i ze-me, sveta viditeľného i neviditeľného.

Verím v jedného Pána Ježiša Krista, jednorodného Syna Božieho, zrodeného z Otca pred všetkými vekmi; Boha z Boha, Svetlo zo svetla,

pravého Boha z Boha pravého, splodeného, nie stvoreného, jednej podstaty s Otcom. Skrze neho bolo všetko stvorené.

On pre nás ľudí a pre našu spásu zostúpil z ne-bies. A mocou Ducha svätého vzal si telo z Márie Panny a stal sa člo - vekom.

(S) Za nás bol aj ukrižovaný za vlády Poncia Piláta, bol umučený a pochovaný, (V) ale tretieho dňa vstal z mŕtvych podľa Svätého písma.

A vstúpil do neba, sedí po pravici Otca. (S) A zasa príde v sláve súdiť živých i mŕtvych a jeho kráľovstvu nebude konca.

(V) Verím v Ducha Svätého, Pána a Oživovateľa, ktorý vychádza z Otca i Syna. (S) Jemu sa zároveň vzdáva

tá istá poklona a sláva ako Otcovi a Synovi. On hovoril ústami prorokov. (V) Verím v jednu, svätú, všeobecnú, apoštolskú Cirkev.

(S) Vyznávam jeden krst na odpustenie hriechov (V) a očakávam vzkriesenie mŕtvych a život budúceho veku. A men.

man. ped. man. ped. man. ped. man.

Príklad 9. LS I, n. 611: *Credo* – z inwencji własnej kompozytora (Eugen Suchoň)

Sanctus ma najczęściej formę aklamacji. Niekiedy w melodyce poszczególnych utworów pojawiają się elementy rodzimych tradycji muzycznych oraz melodyki słowackiej pieśni ludowej (Przykł. 11.). Nie chodzi tutaj o proste cytaty lub stylizację pieśni ludowych. Jest to raczej typowy język muzyczny i mentalność, które znalazły swoje odbicie w ukształtowaniu kantyleny oraz w poszczególnych formułach melodycznych.

757 Podhalanské Sanktus Petr Eben

⑤ Svätý, svätý, svä - tý Pán Boh všetkých sve - tov. Plné sú nebesia i zem tvojej slá - vy.

Hosanna na výsostiach! Požehnaný, ktorý prichá - dza v me - ne Pá - novom. Hosanna na výsostiach!

Przykł. 11. LS I, n. 757: *Sanctus* Podhalskie (Petr Eben)

W stosunkowo dużej ilości śpiewów pojawiają się wpływy estetyki chorału gregoriańskiego. Dotyczy to głównie melodii inspirowanych konkretnymi wzorcami melodycznymi pochodzącymi z najstarszych rękopisów liturgiczno-muzycznych z naszych terenów⁴. Nie chodzi tutaj o proste kontrafaktury lub adaptacje. Są to raczej nowe kompozycje, wywodzące się z krótkiego motywu melodycznego, respektujące prozodię języka słowackiego i mentalność muzyczną Słowaków (Przykł. 12.).

626 Sanktus VI - bratislavské podľa: Bratislavský notovaný misál, 1341,
list. 327v - Sanctus

⑤ Svätý, svätý, svä - tý Pán Boh všetkých svetov. Plné sú nebesia i zem tvojej slá - vy.

Ho - sanna na výsostiach! Požehnaný, ktorý prichádza v mene Pánovom. Ho - sanna na výsostiach!

Przykł. 12. LS I, n. 626: *Sanctus* VI – Bratisławskie (Bratysławski Mszał Notowany 1341)

⁴ *Missale notatum Strigoniense ante 1341 in Posonio*, J. Szendrei, R. Rybáříč (red.), *Musicalia Danubiana* 1, Budapest 1982.

W niektórych śpiewach widoczny jest wpływ formy pieśniowej albo tzw. otwartej formy, która wykorzystuje refren zgromadzenia i wersety chóru lub scholi. To dotyczy głównie śpiewów przeznaczonych na msze dla specjalnych grup – z udziałem dzieci oraz dla młodzieży (Przykł. 13., Przykł. 14.). Większość śpiewów została przeznaczona dla zgromadzenia wiernych. Tylko w kilku z nich przewidywany jest udział chóru, dla którego dopisano są specjalne partie.

Zostava „Jubilate Deo”

741 *Kyrie A* Stanislav Zibala

Pane, zmiluj sa. Pane, zmiluj sa. Kriste, zmiluj sa. Kriste, zmiluj sa. Pane, zmiluj sa. Pane, zmiluj sa.

D Emi A D D G Emi D Em A D

Przykł. 13. LS I, n. 741: *Kyrie – Jubilate Deo* dla mszy z udziałem młodzieży

749 *Glória A*

Slá - va ti, Boh náš, na ne - bi aj na ze - mi.

1. Te - be chcem, Bo - že, spie - vat', tebe chcem, Bo - že, da - ko - vat',
 2. Pa - ne Je - ži - šu Kris - te, ty náš Kráľ a Spa - si - tel',
 3. Bo - že náš, Du - chu svä - tý, ved' nás k prav - de, k múd - ros - ti.

man.

1. že si stvo - ril ten - to svet, a nás i všet - ku krá - su v ňom. — R.
 2. mi - los - ti - vý ne - smier - ne, zmi - luj, zmi - luj sa nad na - mi. — R.
 3. Ot - vá - ra - me ti srd - cia, Več - ný, Moc - ný a Naj - vyš - ší. — R.

Przykł. 14. LS I, n. 749: *Gloria* – dla mszy z udziałem dzieci

Na Słowacji istnieje siedem melodii Modlitwy Pańskiej. Najbardziej znana jest melodia znajdująca się w mszale. Chodzi o adaptację uroczystej melodii gregoriańskiej *Pater noster*. W śpiewniku natomiast znajduje się kolejnych sześć melodii. Trzy z nich to adaptacje melodii gregoriańskich z mszału rzymskiego MR 1970 (melodia gregoriańska – *tonus simplex*, melodia mozarabska oraz adaptacja melodii *Tē Deum laudamus* – *tonus antiquus*).

Struktura tych melodii wzoruje się na psalmodii. Posiada jakby poprzednik i następnik, ale z dwoma tenorami, czym przypomina prefację (Przykł. 15.).

tonus simplex

Pa-ter nos-ter, qui es in cae-lis: san-cti-fi-cé-itur no-men tu-um;
ad-ve-ni - at regnum tu-um; síe-ut in cae - lo, et in ter - ra.
fi-at vo-lún-tas tu-a, sic-ut in cae - lo, et in ter - ra.
Pa-nem nos-trum co-ti-di-á-num da no-bis hó-di-e;
et di-mít-te no-bis de-bi-ta nos-tra, sic-ut et nos di-mít-ti-mus de-bi-tó-ri-bus nos - tris;

Przykł. 15. *Pater noster* – *tonus simplex*

Gregoriańskie inspiracje znajdujemy również w melodii tzw. Bratysławskiej. Jest to kompozycja zbudowana na motywie czołowym⁵ melodii gregoriańskiej hymnu *Gloria*, znajdującej się w *Missale Notatum Strigoniense* z 1341 r.⁶ Melodia ta nie posiada struktury psalmodycznej, jak to było w poprzednich melodiach gregoriańskich.

Kolejne dwie melodie Modlitwy Pańskiej zawarte w śpiewniku są adaptacjami melodii z innych niż gregoriańskich źródeł. Jedna z nich nosi tytuł *Modlitba Pána – nápev VI, vyšehradský*.⁷ Melodia ta została przejęta ze śpiewnika *Cantus Catholici*⁸, ale znajdowała się już w średniowiecznym Rękopisie Wyszehradzkim⁹.

Jako melodię numer V do słów Modlitwy Pańskiej oznaczono w LS I 1990 adaptację wzoru pochodzącego z liturgii grekokatolickiej. W notatce obok nazwy

⁵ J. Lexmann, *Liturgický spevník pre tretie tisícročie*, Bratislava 2000, s. 63.

⁶ *Missale Notatum Strigoniense*, Szendrei, Rybář, s. 600. Mszału tego nie uwzględnił w swoich badaniach D. Bosse, *Untersuchung einstimmiger mittelalterlicher Melodien zum „Gloria in excelsis Deo“*, Regensburg 1955.

⁷ LS I 1990, s. 76, n. 638.

⁸ Melodia pieśni: *Rozmyšľajmež dnes my verný Krestiane*, w: *Cantus Catholici*, II wyd. 1700, s. 73.

⁹ Lexmann, *Liturgický spevník pre tretie tisícročie*, s. 63.

Dźwiękiem recytacyjnym w pierwszych dwóch motywach jest *mi*, natomiast w trzecim tuba podnosi się na dźwięk *fa*. Finalis w kadencji końcowej jest dźwięk *do*. Chodzi więc o klasyczną durową tonację¹³.

2. PROPRIUM MISSAE

Śpiewy zmienne zamieszczone są w dwóch nowych śpiewnikach pt. *Liturgický spevník II* (LS II) oraz *Liturgický spevník III* (LS III). Natomiast śpiewy procesyjne są w trakcie przygotowania.

2.1 LITURGICKÝ SPEVNÍK II

Muzycy kościelni na Słowacji posiadają oddzielny śpiewnik z repertuarem śpiewów międzylekcyjnych na wszystkie niedziele i uroczystości w roku liturgicznym (Przykł. 18., Przykł. 19., Przykł. 20.). *Liturgický spevník II* pojawił się w 1990 roku nieoficjalnie, natomiast oficjalnej publikacji z pewnymi poprawkami doczekał się w 2000 roku.¹⁴ Jest on bardzo ważną pomocą dla psalterzystów i akompaniującym im do śpiewu organistów, którzy już nie muszą poświęcać czasu na szukanie melodii do tekstów psalmów responsoryjnych i adaptować je samodzielnie, często niekompetentnie do danego tekstu. Jest również przeznaczony dla kantorów, którzy w nim znajdują melodie i teksty do śpiewu przed Ewangelią.

Typowe dla tego śpiewnika są liczne melodie własne do refrenów psalmowych, które są na Słowacji bardzo zróżnicowane co do liczby sylab. Można tam znaleźć refreny od 6 do 38 sylab, przy czym niektóre treściowo identyczne zdania mają różną formę. Jest to efekt nieprzemyślanych działań tłumaczy tekstów liturgicznych z lekcjonarza. Wbrew tym trudnościom autorom muzyki w większości wypadków udało się stworzyć oryginalne melodie, które lud przyjął kojarząc od razu tekst, gdy słyszy melodię. Mankamentem niektórych melodii refrenów jest fakt, że są identyczne z melodią wersetów psalmu, inne z kolei są bardzo schematyczne i nie oddają atmosfery tekstu.

W śpiewniku znajduje się ponad 30 oryginalnych nowych melodii dla wersetów psalmowych, pochodzących od słowackich i zagranicznych (Joseph Gelineau), głównie czeskich autorów (Petr Eden, Bohuslav Korejs, Josef Olejník). Liczne z nich są niepowtarzalne, świetnie spełniające medytacyjną funkcję psalmu responsoryjnego.

¹³ W LS I melodia została zanotowana w tonacji Es-dur. Chodziło zapewne o to, żeby celebrians kontynuował na dźwięku o stosownej wysokości (initium embolizmu *es-f*, dźwięk recytacyjny *es*).

¹⁴ *Liturgický spevník II. Medzispevy na nedele a sviatky (LS II)*, J. Lexmann (red.), Bratislava 2000.

Rok B
31. NEDELA

R.: Mi-lu-jem ťa, Pane, ty moja si-la.

R.: Mi-lu-jem ťa, Pane, ty moja si-la.

text: LEXCONAR I, SSV 1990, s. 514
nájper: Per Eben

Ž 18

1. Mi-lu-jem ťa, Pane, moja si-la; Pa-ne, o-pora moja, ľútočište moje, ľosloboditeľ môj. — R.

2. Bože môj, moja pomoc, tebe dôverujem; * ty si môj štít, síla mojej spásy a môj ochranca.
3. Vyzývať budem Pána,
lebo jemu patrí chvála, * a budem zachránený pred nepriateľmi. — R.
4. Nech žije Pán, nech je zvelebený môj Záchranca, * nech je vyvýšený Boh, moja spása.
5. Svojomu kráľovi dávaš veľké víťazstvá, * preukazuješ priazeň svojmu pomazanému. — R.

Aleluja VI, č. 3

144

Príklad. 18. LS II, Psalm responsoryjny na XXXI nedeľu B; z inwencji własnej kompozytora (Peret Eben)

Rok B
NAJSVÁTEJŠIEHO
SRDCA JEŽIŠOVHO

R.: Čer-paj-me vo-du s ra-dos-ťou z pra-meňov spá-sy.

Iz 12

1. „Hľa, Boh je mo-ja spá-sa; ľ dúfam a nebo-ľím sa, lebo moja sila a chvála je Pán, on sa mi stal záchrancom.“

text: LEXCONAR I, SSV 1990, s. 428
nájper: Katarína V.

2. Budete čerpať vodu s radosťou * z prameňov spásy. — R.
3. „Oslavujte Pána a vyzývajte jeho meno, + ohlasujte medzi národmi jeho zázraky, * pamätajte, ľ
že jeho meno je vznešené. — R.
4. Spievajte Pánovi, ľ lebo urobil veľké veci; * nech je to známe po celej zemi.
5. Plesaj a jasaj, ľ obyvateľka Siona, * lebo veľký uprostred teba
je Svätý Izraela!“ — R.

Aleluja VI, č. 7 alebo Aleluja XI, č. 1

Príklad. 19. LS II, Psalm responsoryjny na uroczystosť Najsw. Serca Jezusowego, rok B; z inwencji własnej kompozytora (Juraj Lexmann)

Oprócz tych melodii w śpiewniku wykorzystane są licznie również proste gregoriańskie melodie psalmowe, przejęte z Liturgii Godzin (Przykład. 20., Przykład. 21.).

Rok A
26. NEDEĽA

text: LEKONČAR I, SVY 1990, s. 308
nápjev: gregoriánsky I. tónus
spracoval: I. Sas

Ž 25

R.: Roz-po-meň sa, Pa-ne, na svo-je zľu-to-va-nie.

1. U-káž mi, Pane, svo-je ces-ty a pouč ma o svo-jich chod-rikoch.

man.

2. Veď ma vo svojej prav-de a uč ma, lebo ty si Boh, moja spása, a v teba dú-fam ce-lý deň. — *R.*

1. Ukáž mi, Pane, svoje cesty * a pouč ma o svojich chodníkoch.
2. Veď ma vo svojej pravde a uč ma, * lebo ty si Boh, moja spása, a v teba dúfam celý deň. — *R.*
3. Rozpomeň sa, Pane, na svoje zľutovanie * a na svoje milosrdenstvo, ktoré trvá od vekov.
4. Nespomínaj si na hriechy mojej mladosti, a na moje priestupky, * ale pamätaj na mňa vo svojom milosrdenstve, a ved' si, Pane, dobrotivý. — *R.*

Aleluja VI, č. 8

5. Pán je dobrý a spravodlivý: * ukazuje cestu hriešnikom.
6. Pokorných vedie k správne mu konaniu * a tichých pouča o svojich cestách. — *R.*

85

Príkl. 20. LS II: Psalm responsoryjný na XXVI nedeľu v roku A, refren z inwencji vlastnej kompozitora, melodia do versetov psalmu – greg. I tonus

Rok B
2. VEEKONOČNÁ NEDEĽA

text: LEKONČAR I, SVY 1990, s. 393
nápjev: gregoriánsky 6. tónus
spracoval: I. Sas

Ž 118

R.: O-slavujme Pá-na, lebo je dobrý, le-bo jeho milosrdenstvo trvá naveky.

1. Te-raz nech hovorí Izrael, že Pán je do-brý, že jeho milosrdenstvo tr-vá na-veky.

man.

1. Teraz nech hovorí Izrael, že Pán je dobrý, * že jeho milosrdenstvo trvá naveky.
2. Teraz nech hovorí dom Áronov: * jeho milosrdenstvo trvá naveky.
3. Teraz nech hovoria všetci bohabojní: * jeho milosrdenstvo trvá naveky. — *R.*
4. Pánova pravica mocne zasiahla, * Pánova pravica ma zdvihla.
5. Ja nezomriem, budem žiť * a vyrozprávam skutky Pánove.
6. Prisne ma Pán potrestal, * no nevydal ma smrti napospas. — *R.*
7. Kameň, čo stavitelia zavrhlí, * stal sa kameňom uhoľným.
8. To sa stalo na pokyn Pána; * vec v našich očiach obdivuhodná.
9. Toto je deň, ktorý učinil Pán, * plesajme a radujme sa z neho. — *R.*

Aleluja V, č. 1

105

Príkl. 21. LS II: Psalm responsoryjný na II nedeľu veľkanocnú v roku B; refren z inwencji vlastnej kompozitora, melodia do versetov psalmu – greg. VI tonus

Tę sprawę – moim zdaniem – należy w przyszłości poddać gruntownej refleksji. W pierwszej fazie wprowadzania śpiewu psalmu, co było owocem posoborowej odnowy liturgii, to było jedno z lepszych skutecznych rozwiązań, natomiast dziś należy zwracać więcej uwagi na medytacyjną funkcję tego śpiewu, z czego wynika postulat większego bogactwa melodycznego solowej partii psalterzysty. Proste gregoriańskie melodie psalmowe znakomicie pełnią powierzoną im funkcję w ramach Liturgii Godzin, natomiast niedomagają w miejscu psalmu responsoryjnego. Założenie przy kompozycji melodii do psalmu responsoryjnego powinno być, moim zdaniem, następujące: prosta do powtórzenia przez zgromadzenie a zarazem oryginalna i trafna melodia do refrenu oraz pod względem melodycznym bogatsze, względnie przekomponowane melodie do wersetów dla solisty – psalterzysty, które potrafiłyby stworzyć odpowiednią czasową i emocjonalną przestrzeń do medytacji nad głoszonym słowem Bożym.

Ponieważ w praktyce liturgicznej śpiewnik przyjęto bardzo pozytywnie, powstała inicjatywa wypracowania podobnych śpiewników na dni powszednie w poszczególnych okresach liturgicznych. Te śpiewniki mają charakter dodatku do LS II, ponieważ posiadają tylko te psalmy, których nie ma w LS II. W ten sposób w 1995 roku powstał śpiewnik z psalmami na dni powszednie w okresie Adwentu i Bożego Narodzenia¹⁵ oraz na ferie w Wielkim Poście i w okresie Wielka nocnym¹⁶. Podobne prace przebiegają nad psalmami ferii w okresie zwykłym.

Wspomniane dodatki do LS II. podążają w tym samym kierunku jak poprzednik z tymi samymi problemami – ta sama melodia dla refrenu i wersetów, częste korzystanie z prostej gregoriańskiej psalmodii oraz często zbyt prosta i schematyczna melodia dla solisty. Dodatki te powstały oddolnie, z inicjatywy jednostek – organistów, co ma swoje odbicie w jakości i akceptacji tych prac przez słowackie autorytety w dziedzinie muzyki liturgicznej. Szkoda, że nie ma większej współpracy między zainteresowanymi.

2.2. LITURGICKÝ SPEVNÍK III

Śpiewnik ten zawiera śpiewy obrzędów Środy Popielcowej i Wielkiego Tygodnia z Niedzielą Wielkanocną włącznie. Redaktorem i twórcą większości śpiewów jest Juraj Lexmann, dzięki czemu posiada ten śpiewnik taki sam język muzyczny jak dwa poprzednie. Publikowano go w 1993 roku¹⁷.

Chodzi o kompleksowe opracowanie śpiewów najważniejszych świąt roku kościelnego, w którym po raz pierwszy pojawiły się również śpiewy procesyjne. Jest

¹⁵ *Liturgický spevník II/b, Medzisépevy na adventné obdobie, liturgická príručka*, P. F r a n z e n, A. A k i m j a k, R. A d a m k o (red.), Spišská Kapitula – Spišské Podhradie 1995.

¹⁶ *Liturgický spevník II/c, Medzisépevy na pôstne a veľkonočné obdobie, liturgická príručka*, P. F r a n z e n, A. A k i m j a k, R. A d a m k o (red.), Spišská Kapitula – Spišské Podhradie 1996.

¹⁷ *Liturgický spevník III. Spevy na Popolcovú stredu, Svätý týždeň a Veľkú noc*, J. L e x m a n n i in., Bratislava 1993.

to pewnego rodzaju eksperyment polegający na wykorzystaniu tłumaczeń antyfon mszalnych z Mszału Rzymskiego.

Tutaj po raz pierwszy pojawiły się tzw. formy otwarte w kształcie antyfony, ale bez wersetów z psalmu. Wprawdzie *Ordo Cantus Missae* uwzględnia taką możliwość¹⁸, jednak w praktyce liturgicznej nie wystarcza raz czy dwa razy zaśpiewać stosunkowo krótką antyfonę. Zaletę form otwartych, która polega na możliwości dowolnego wydłużania lub skracania śpiewu, tutaj niestety nie wykorzystano (Przykł. 22., Przykł. 23.).

VEĽKONOČNÁ NEDEĽA Úvodný spev

„Toto je deň, ktorý učinil Pán.“ (Ž 118)
Veľkonočná nedeľa je ústredným bodom liturgického roku. Oslavujeme v nej tajomstvo zmŕtvychstáleho Krista. Je osou jednotlivcov i dejin ľudstva. Každá nedeľa je odleskom veľkonočnej nedele.

Pán na-o-zaj z mŕtvych vstal, a-le - lu - ja. On je moc-ný, patrí mu slá-va, a-le - lu - ja.

Antifónu možno viackrát opakovať, stupňovať počet spievajúcich, hlasitosť organa, improvizácie ďalších nástrojov.

text podľa vzoru v RÍMSKOM MISÁLI, s. 226 (porov. Lk 24,34; Zj 1,6)
hudba: Katarína Vl.

Responzóriový žalm

To-to je deň Krista Pá - na, radujme sa, a-le - lu - ja.

1. Oslavujte Pána, le - bo je dobrý, lebo jeho milosrdenstvo trvá naveky.

2. Teraz nech hovorí Izrael, že Pán je dobrý, * že jeho milosrdenstvo trvá naveky. — R.

3. Pánova pravica mocne zasiahla, * Pánova pravica ma zdvihla.

4. Ja nezomriem, budem žiť * a vyrozprávam skutky Pánove. — R.

5. Kameň čo staviteľa zavrhl, * stal sa kameňom uhoľným.

6. To sa stalo na pokyn Pána, * vec vnaších očiach obdivuhodná. — R.

MS. LEXMANN. I. SV. 1991, s. 186
hudba: Juraj Lexmann

Príklad 22. LS III: Introit na Nedeľu Wielkanocną (Juraj Lexmann)

¹⁸ *Ordo Cantus Missae* 1987, n. 1.

NEDEĽA UTRPENIA PÁNA – KVEŤNÁ NEDEĽA

Spomienka na Pánov vstup do Jeruzalema

V liturgii tejto nedele sa spája myšlienka Kristovho utrpenia a veľkonočného tajomstva so spomienkou na Pánov slávnostný príchod do Jeruzalema, aby tam uskutočnil svoju obeť. Ratolesť chápeme ako znaky života a víťazstva, ktorými sa hlásime ku Kristovi, a slávením Pánovho vstupu do Jeruzalema (najmä procesiou) vyznávame, že chceme Krista nasledovať.

Koná sa vo všetkých omšiach niektorým z troch spôsobov: procesiou alebo slávnostným vstupom pred hlavnou omšou a jednoduchým vstupom pred inými omšami. Procesia prichádza z menšieho kostola alebo iného vhodného miesta do hlavného kostola. Pri slávnostnom vstupe sa prichádza z brány kostola alebo z vhodného miesta v samom kostole. K tým obradom sú pripravené spevy na nasledujúcich stranách. Jednoduchý vstup sa vyjadrí len úvodným spevom v omši. Možno tu spievať pieseň *Pán Ježiš ticho sedí na osliatku* alebo inú vhodnú pieseň s rovnakou myšlienkou.

Procesia alebo slávnostný vstup

vstupná antífóna (spieva sa pri príchode kľaza na miesto, kde posväti ratolesť)

(porov. Mt 21,9)

Ho-san - na Synovi Dá - vi - dovmu ! Pažehna - ný, ktorý prichá - dza v mene Pá - no - vom : Kráľ ! I - zra - e - la .

ostinato

2. kontrapunkt

ostinato možno viackrát zopakovať: najprv sa spieva len vedúci hlas, potom možno k nemu postupne pridávať 1. a 2. kontrapunkt

Hosa - nna Syna - vi Dá - vi - dovmu !

Hosa - nna, hosa - nna Synovi Dá - vi - dovmu !

Hosa - nna, hosa - nna Synovi Dá - vi - dovmu ! Hosa - nna na vý - sos - tiach !

text: RÍMSKY MISÁL, 1980, s. 138
transkripcia a rozšírenie pôvodného gregoriánského spevu, spracoval la-us

Príklad. 23. LS III: Introit na Nedeľu Palmovú (Juraj Lexmann)

Oprócz antyfon w śpiewniku znajdziemy pieśni oraz sekwencje (Przykład. 24., Przykład. 25.). Różnica pomiędzy tymi dwiema formami tutaj została uszanowana. Wynika to może też z faktu, że do tekstu sekwencji wielkanocnej wykorzystano melodię gregoriańską.

Pán Ježiš ticho sedí na osliatku - pieseň

1. Pán Ježiš ti - cho sedí na osliat - ku, prichá - dza skron - ne do Jeru - zo - le - ma .
Len on vie, že sa približuje k Dá - vu, že ku kri - zu už inú res - tu ne má . — B.

B. Hosanna! Kľadíme ti - mu sá - va ! Prichádza v mene Pá - no - vom . Tvoj súd ti, Mesias, vo - ku vzda - va a s tebeu chce žiť po no - vom .

2. Osliatkom Ježiš — poníženosť náš - u, Jozajú — davy, — sá - ku ratoles - ti .
Tu je Kráľ — slávy — Tu je náš spá - so - u, Toto je cesta — viá - du do bo - les - ti . — B.

text: na motívy antífón z Rímskeho misálu na s. 143 a m.
vyprac. Ján Mészáros
hudba: Tomáš op.

Príklad. 24. LS III: Pieseň Pán Ježiš na procesję w Nedeľu Palmową

Obete dnes veľkonočnej... veľkonočná sekvencia

vo veľkonočnej nedeli povinná,
v dňoch cez oktavu podľa ľubovôle

① O - be - te dnes veľ - ko - noč - nej, kre - sťa - nia chvá - lu vzdaj - me.

② Ba - rá - nok ov - ce spa - sil : Kris - tus ne - vin - ný zmie - ril hrieš - ni - kov s Ot - com na več - né ča - sy.
Ži - vot aj smrť sa pret - li, v čud - nom sú - bo - ji stret - li : Mŕt - vy pán ži - vo - ta vlád - ne ži - vý.

② Povedz nám Má - ri - a, čo na - vé si ví - de - la ? Prázdny hrob Krísta ži - vé - ho a slá - vu Je - ho, zmŕtvych vsta - le - ho ;
bo - li tam an - je - li, len plachty sa be - le - li. Vstal Kristus, svi - tá ná - de - ji, pred va - mi i - de do Ga - li - le - y.

② Kris - tus, to vie - me sa - mi, na - o - zaj z mŕ - tvych vstal. Zmi - luj sa nad na - mi Ví - ťaz nás Kráľ.

Ak sú podmienky k striedaniu hlasov, môžu úseky označené Z spievať ženy a úseky označené Z Z muži alebo celý zbor.

text „Victimae paschali laudes“ Vipo Burgundský, pred c. 1050
slovenský preklad: Ján Matúš, 1988
nápev: gregoriánsky z 11. stor.
spracoval la - us
pre liturgiu povolila SLK

40

Príklad. 25. LS III: Adaptácia sekvencii *Victimae paschali laudes*

Ciekava jest próba adaptacji melodii gregoriańskiej *Improperiów* (Príklad. 26.).

Prvý Pánov žalospiev

text: RÍMSKY MISÁL, 1960, s. 183
gregoriánsky nápev regensburskej edície

①.5. 2.3
O - ľud môj, čo som ti u - ro - bil ? A - le - ba čím som tá zar - mú - til ? Od - po - vedz mi !
Ja - som - tá vy - viedol z egyptskej kra - ji - ny a ty si pri - pravil križ svojmu Spa - si - te - ľo - vi.
Há - gi - os o - The - ós. San - ctus De - us Svä - tý Bo - že.
Há - gi - os Is - chy - rós. San - ctus For - tis. Svä - tý Sil - ný.
Há - gi - os At - há - na - tos e - lé - i son hi - más. San - ctus I - mor - tá - tis,
mi - se - ré - re nó - bis. Svä - tý Nesm - teľ - ný, zmi - luj sa nad na - mi.
Ja som tá štyridsať rokov vie - dol pús - tou, kŕmil som tá man - nou a priviedol som tá do ú - rodnej kra - ji - ny,
Hágios o Theós... a ty si pri - pravil križ svojmu Spa - si - te - ľo - vi.
Čo som mal eš - te pre te - ba u - ro - biť ?
Ved' som tá vy - sa - dil a - ko svoju najkrajšiu vi - ni - cu, a - le ty si mi pri - nie - sol i - ba trp - kos - ti,
Hágios o Theós... le - bo oc - tom si mi ha - sil smäd, a ko - pi - jou si pre - bodol srd - ce svojho Spa - si - te - ľa.
1.5 = dvaja speváci prvého zboru
1.2 = prvý zbor
2.5 = dvaja speváci druhého zboru atď.
Ak spieva miešaný zbor, nech ženy tvoria druhý zbor -
2.2, ale úseky 2.5 nech spievajú muži

Príklad. 26. LS III: Prvý Pánov žalospiev. Adaptácia melodii choraľu medycejskeho

2.3. PRACE NAD ŚPIEWAMI PROCESYJNYMI

Na Słowacji jak do tej pory nie ma posoborowego śpiewnika zawierającego procesyjne śpiewy. Jako *introit*, *offertorium* i *communio* do dnia dzisiejszego używane są tradycyjne pieśni kościelne znajdujące się w przedsoborowym kancjonale JKS z 1937 roku.

W 1998 roku Konferencja Episkopatu Słowacji podjęła uchwałę o rozpoczęciu prac nad śpiewnikiem zawierającym brakujące śpiewy procesyjne. Samą twórczość muzyczną poprzedziły badania teoretyczne, które opublikowano w kilku pracach, z których należy wymienić publikacje J. Lexmanna¹⁹ i A. Konečný'ego²⁰. J. Lexmann wskazał na potrzebę kompleksowego i odpowiedzialnego podejścia do redakcji nowego śpiewnika, co polega z jednej strony na uwzględnieniu skarbu słowackich i zagranicznych, katolickich i niekatolickich pieśni kościelnych, z drugiej strony na nowej twórczości²¹.

Jako wzorzec dla ogólnej koncepcji śpiewnika przyjęto rzymskie księgi liturgiczne: *Graduale Romanum* dla poszczególnych niedziel i świąt w okresach uprzywilejowanych oraz *Graduale Simplex* dla niedziel zwykłych i ferii²².

Po długich dyskusjach zdecydowano, że nowy śpiewnik będzie stanowił uzupełnienie śpiewnika przedsoborowego, ma być pewnego rodzaju dodatkiem do już sprawdzonych, ale jakże często wyjąłowych i nieodpowiednich do obchodzonej tajemnicy tradycyjnych pieśni religijnych.

Rezultaty prac są bardzo ciekawe. Należy podkreślić, że tylko nieliczni twórcy sięgnęli do klasycznej formy zwrotkowej pieśni. Z tego powodu w nowej twórczości kompozytorskiej zapanowały struktury niestroficzne, tzw. otwarte formy, które wzorują się na gregoriańskiej antyfonie mszalnej z możliwością dodawania kolejnych wersetów w formie psalmodycznej. Być może jest to reakcja na długoletnią dominację pieśni w liturgii mszalnej na Słowacji a zarazem przejaw chęci szukania nowych form. Z aspektu treści wśród tekstów znalazły się ściśle tłumaczenia antyfon mszalnych z różnych wydań słowackiej wersji Mszału Rzymskiego, parafrazy tych albo innych tekstów liturgicznych lub z Pisma Świętego, jak również poezja religijna będąca swobodną refleksją na dany temat (Przykł. 27., Przykł. 28., Przykł. 29., Przykł. 30.).

¹⁹ Lexmann, *Liturgický spevník pre tretie tisícročie*, s. 152.

²⁰ A. Konečný, *Problematika slovenského liturgického spevníka*, Košice 1997, s. 160; A. Konečný, *Liturgický zmysel omšových spevov*, Košice 2000, s. 273.

²¹ Lexmann, *Liturgický spevník pre tretie tisícročie*, s. 96.

²² Tamże, s. 88.

JA SOM DOBRÝ PASTIER

Štvrtá veľkonočná nedeľa - spev na prijímanie

*Hudba: Rastislav Adamko
Text: Rímsky misál*

ANTIFÓNA

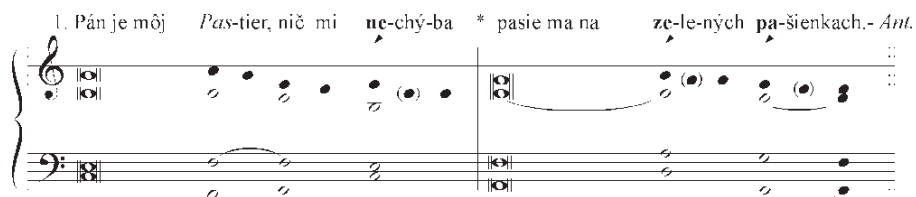
Ⓢ Ja som dob-rý pas-tier, a - le - lu - ja, a po-znám svo - je ov - ce

a mo - je po - zna - jú mňa, a - le - lu - ja, a - le - lu - ja.

Ž 23. 1. 2. 3.

2. Vo- ———— dī ma k ťi-chým vo- dām, * dušu mi ———— o- svie- žu- je. -Ant.

3. Vodi ma po správnych chodníkoch, * verný ———— svoj- mu me- nu. -Ant.

4. I keby som mal ísť tma- vou do- li- nou, * nebudem sa báť,
lebo ty si so mnou. -Ant.

5. Tvoj priít a tvo- ja pa- li- ca, * tie sú mi ú- te- chou. -Ant.

Príklad. 27. Tłumaczenie antyfony mszalnej

PRIPRAVTE CESTU

Druhá adventná nedeľa - spev na prijímanie

ANTIFÓNA

(V) Pri-prav - te ces - tu Pá - no - vi: Len On tvár ze - me ob - no - ví.
 No - vé ne - bo a zem no - vá; tam vlk ba - rán - ka za - cho - vá.

(S) 1. Urovnaj - te mu chod - nič - ky. Pán prichá - dza len k ma - lič - kým.
 3. Vzpriamte sa hla - vy zdvih - ni - te. V srdci ča - ka - nie u - kry - te.
 5. Ty nie v o - bla - koch búr - ko - vých, * lež vo ván - ku k nám ho - vo - riš.

2. Vrch pýchy vhod' v zráz zú - fal - stva, nech rovné ces - ty má lás - ka.
 4. Dieťa v jasiach má tvár Pá - na. Skloňte sa a u - vi - dí - te.
 6. Vo vánku v jem - nom vý - hon - ku, * v dieťatku zjav tvár i - ko - nu.

Táto verzia je pracovná. Podľa čl. 60 Inštrukcie
 Musicam sacram je navrhnutá na vyskúšanie.
 Po pripomienkovaní môže dôjsť k zmenám.
 © Redakcia prípravy Liturgického spevníka
 www.spevník.sk

DARUJE NÁM BOH

Adventné obdobie, do 16. decembra - spev na prijímanie

ANTIFÓNA

Ⓟ Da - ru - je nám Boh všet - ko, čo je dob - ré.

Organ

A na - ša zem dá z to - ho u - ži - tok.

ŽALM

Ⓢ Žalm 85 (84), 9a. 9c. 10. 11. 12. 14

man.

1. Ukáž mi, Pane, svoju cestu. *
Daj, aby moje srdce bolo prosté.
2. Naozaj: blízka je spása tým, čo sa ho boja, *
A jeho sláva bude prebývať v našej krajine. — *Ant.*
3. Milosrdenstvo a vernosť sa stretnú navzájom, *
spravodlivosť a pokoj sa pobožkajú.
4. Vernosť vyrastie zo zeme, *
spravodlivosť zhliadne z neba. — *Ant.*
5. Veď Pán dá požehnanie *
a svoje plody vydá naša zem.
6. Pred ním bude kráčať spravodlivosť *
a po stopách jeho krokov spása. — *Ant.*

Príkl. 29. Adaptácia choraľu gregoriánskeho

BOŽIE KRÁĽOVSTVO

Všeobecná adaptácia na pôstne obdobie

ANTIFÓNA

Ⓟ Bo - žie krá - ľov - stvo je bli - zko, za - ne - chaj - me hriech

a ver - me slo - vu Pá - na.

Porov.: 1 Jn 1, 4. 6. 7. 8. 9; 2, 1. 2. 8

1. Pán, Boh je svet - lo a niet v ňom ni - ja - kej tmy.

1. Pán, Boh je svetlo * a niet v ňom nijakej tmy.
2. Ak chodíme vo svetle, * máme spoločenstvo medzi sebou. *Ant.*
3. Krv Ježiša, jeho Syna, * nás očisťuje od každého hriechu.
4. Ak hovoríme, že nemáme hriech, * klameme sami seba a nie je v nás pravda. *Ant.*
5. Ale ak vyznávame svoje hriechy, * Boh nás očistí od každej nepravosti.
6. Keby niekto zhrešil, * máme u Otca zástancu: Ježiša Krista, spravodlivého. *Ant.*
7. On je zmiernou obetou za naše hriechy, * ale aj za hriechy celého sveta.
8. Pre jeho meno * odpúšťajú sa nám hriechy. *Ant.*

Przykł. 30. Adaptacja śpiewu ks. I. Pawlaka

W nowej twórczości pojawiają się również formy pieśniowe. Starsi autorzy wzorują się na tradycyjnej pieśni ludowej, młodszy natomiast dążą do stworzenia nowego języka słowackiej muzyki liturgicznej.

Proces tworzenia nowych śpiewów procesyjnych na Słowacji obecnie znajduje się na etapie weryfikacji obranych założeń i wyników oraz szukania najlepszych rozwiązań. Większość z powstałych śpiewów są dla muzyków kościelnych do dyspozycji na łamach ogólnosłowackiego czasopisma o muzyce religijnej „Adoramus Te”, jak również na specjalnie do tego celu stworzonej stronie internetowej²³. Śpiewy te można wykorzystać w liturgii, ponieważ zostały one zatwierdzone przez władzę kościelną *ad experimentum*. Dotychczasowe reakcje wiernych można określić jako bardziej niż pozytywne, wręcz w niektórych wspólnotach parafialnych śpiewy te przyjęto do podstawowego repertuaru muzycznego.

²³ Dostępne w internecie: <www.spevnik.sk>.

